

Riksdagens förvaltningsutskott
HaV@eduskunta.fi

Hänvisning
RP 31/2018 rd

Kontaktperson
Sophie Mecklin

Ärende
**BEGÄRAN OM SKRIFTLIGT SAKKUNNIG-
YTTRANDE OM REGERINGENS PROPOSITION
TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAG OM
BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER I BROTT-
MÅL OCH VID UPPRÄTTHÅLLET AV DEN
NATIONELLA SÄKERHETEN OCH TILL VISSA LA-
GAR SOM HAR SAMBAND MED DEN**

Begäran om yttrande

Riksdagens förvaltningsutskott ber om ett skriftligt sakkunnigyttrande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten och till vissa lagar som har samband med den, RP 31/2018 rd.

Europaparlamentet och rådet antog i april 2016 ett direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rambeslut 2008/977/RIF. Direktivet ska genomföras nationellt innan den 6 maj 2018.

För genomförandet av direktivet föreslås att det stiftas en ny lag om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten. Den föreslagna lagen ska vara en allmän lag och i speciallagstiftningen kan föreskrivas om avvikelser från den.

Den föreslagna lagen ska tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs av polisen, åklagarna, de allmänna domstolarna, Brottspåföljdsmyndigheten, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och andra behöriga myndigheter, när det är fråga om förebyggande, avslöjande, och utredning av brott eller förande av brott till åtalsprövning, åklagarverksamhet i samband med brott, handläggning av brottmål i domstol, verkställighet av straffrättsliga påföljder eller skydd mot eller förhindrande av brott mot den allmänna sä-

kerheten. Lagen ska också tillämpas när Försvarsmakten, polisen och Gränsbevakningsväsendet behandlar personuppgifter i samband med upprätthållande av den nationella säkerheten. Till denna del är det fråga om en nationell lösning.

I samband med den föreslagna lagen föreslås också ändringar i straffregisterlagen, lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen, lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem, lagen om verkställighet av böter och lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Behörighet och lagstiftning gällande skyddet för personuppgifter i landskapet

Lagstiftningsbehörigheten i fråga om behandling av personuppgifter prövades i samband med att landskapet fick sin första lagstiftning om personregister för landskaps- och kommunalförvaltningen i början av 1990-talet. Varken personregister eller dataskydd fanns angivet som ett särskilt lagstiftningsområde i den då gällande självstyrelselagen, vilket även är fallet i den gällande självstyrelselagen. Högsta domstolens prövning vid lagstiftningskontrollen gjordes i förhållande till ett landstingsbeslut enligt vilket i riket gällande personregisterlag och personregisterförordning skulle gälla i landskapet, dock enbart i förhållande till rättsområden inom den privata sektorn där landskapet hade lagstiftningsbehörighet. Högsta domstolen konstaterade i sitt beslut från den 27 juni 1991 att då personregisterlagen innehåller allmänna stadganden om personregister kommer den att beröra ett stort antal rättsområden. Högsta domstolen nämnde arbetsavtal, arbets- och bostadsförmedling samt, med vissa begränsningar, näringsrätten som exempel på områden inom landstingets behörighet som skulle komma att beröras av dessa allmänna stadganden om personregister. Landskapsregeringen tolkar högsta domstolens utlåtande så att landskapet har behörighet gällande skyddet av personuppgifter inom de rättsområden som landskapet annars också har behörighet inom enligt självstyrelselagen.

Enligt 27 § 22 och 23 punkterna i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet gällande bland annat straffrätt, rättsskipning och förundersökning. Den föreslagna lagen ska tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs av polisen, åklagarna, de allmänna domstolarna, Brottspåföljdsmyndigheten, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och andra behöriga myndigheter, när det är fråga om förebyggande, avslöjande, och utredning av brott eller förande av brott till åtalsprövning, åklagarverksamhet i samband med brott, handläggning av brottmål i domstol, verkställighet av straffrättsliga påföljder eller skydd mot eller förhindrande av brott mot den allmänna säkerheten. Lagen ska också tillämpas när Försvarsmakten, polisen och Gränsbevakningsväsendet behandlar personuppgifter i samband med upprätthållande av den nationella säkerheten. Enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet gällande allmän ordning och säkerhet, med vissa undantag.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen konstaterar att den rikslagstiftning som föreslås berör rättsområden inom rikets och eventuellt även landskapets behörighet.

Den i propositionen föreslagna rikslagstiftningen kommer också att bli direkt tillämplig på Åland, men enbart till den delen som skyddet av personuppgifter faller inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet enligt självstyrelselagen. Till den del som landskapet har lagstiftningsbehörighet över skyddet av personuppgifter på Åland har självstyrelsemyndigheterna ansvaret att bereda och anta lagstiftning som implementerar Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder.

Ålands landskapsregering har den 8 mars 2018 till Ålands lagting överlämnat lagförslag gällande dataskydd inom landskaps- och kommunalförvaltningen (LF 14/2017-2018). Det föreslås inte någon grundläggande förändring i den lagstiftningsmodell som ska ligga till grund för skyddet av personuppgifter inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt lagförslaget ska det allmänna skyddet av personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen på Åland basera sig på dataskyddsförordningen och en landskapslag som kompletterar förordningens bestämmelser. I lagförslaget föreslås inte landskapslagstiftning för genomförande av direktiv (EU) 2016/680 och dataskyddet inom Ålands polismyndighet lämnas utanför förslaget. Lagförslaget utgår från att landskapsregeringen senare under 2018 kommer att överlämna till Ålands lagting ett lagförslag innehållande förslag till blankettlag som skulle göra rikets lagstiftning om skydd av personuppgifter gällande till den del landskapets behörighet utsträcks till behandling av personuppgifter som sker inom Ålands polismyndighet.

Således kommer landskapsregeringen att föreslå en implementering av direktiv (EU) 2016/680 inom landskapets behörighet som utgår från att den ifrågavarande rikslagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten också ska göras gällande inom landskapets behörighet. Därtill torde den på Åland under beredning varande blankettlagen också behöva inkludera annan relevant rikslagstiftning om skyddet av personuppgifter inom Ålands polismyndighets ansvarsområde.

Landskapsregeringen vill även uppmärksamma om ett skrivfel under rubrik 8 andra stycket i propositionen. Där står det Ålands landskapsstyrelse istället för Ålands landskapsregering. Landskapsregeringen har ingenting ytterligare att kommentera gällande regeringens proposition.

Minister

Nina Fellman

Jurist

Sophie Mecklin